

Publicaziun nr. 645

Atun 2003

Il Cussegl da la Baselgia evangelica preschenta als commembers dals colloquis ed a las suprastanzas da las plaivs las sequentas tractandas e communicaziuns. Questa publicaziun è da tractar da la suprastanza da la plaiv resp. al la seduta d'atun dal colloqui.

I. Tractandas

1. Lavur vi da la restructuraziun da las pravendas e plaivs/corporaziuns

En la "broschura blava" dal matg 2002 ha il Cussegl da baselgia fixà princips impurtants:

- La plaiv/corporaziun e la pravenda restan il lieu il pli impurtant da la lavur ecclesiastica.
- Per pudair mantegnair en la regiuns uschè bler sco pussaivel pravendas localas sco plazzas cumplainas, po/sa esser necessari da furmar da novas cuminanzas da pastoraziun. L'alternativa èn plazzas a temp parzial.

Plaivs/corporaziuns e cuminanzas da pastoraziun cun damain che 100 pertschient temp da lavur po/san en collavuraziun cun autras plaivs/corporaziuns realisar plazzas da 100 % u occupar lur pravenda sco piazza a temp parzial. Incumbensas supplementaras da la la baselgia chantunala ed incumbensas dal Cussegl da baselgia vegnan calculadas separadamain.

Plaivs/corporaziuns e cuminanzas da pastoraziun cun dapli che 100 % temp da lavur po/san engaschar forzas supplementaras u reducir ils dovairs da la pravenda. Sche l'augment dals pertschients da lavur signifitga in auzament da las impostas/taglias da la plaiv, è questa pussaivladad al mument en ils plirs cas plitost ina teoretica.

Il Cussegl da baselgia supplitgescha ils colloquis, d'insituir gruppas da lavur colloquialas per cuntinuar la lavur da la restructuraziun. L'inventarisaziun e la repartiziun da las pravendas èn avant man e vegnidatramessas en il "quadern verd" il matg 2003 a tut ils gremis ecclesiastic ed a tut(a)s collavuratur(a)s.

Perquai che sulettamain 10 da las 84 pravendas correspundan al pensum d'ina piazza cumplaina, e che tut tschellas èn pli grondas u pli pitschnas, exista in basegn d'agir. La plaivs/corporaziuns e las cuminanzas da pastoraziun han temp fin la fin da l'onn 2007 da s'occupar da la nova situaziun. En ils colloquis I Sur igl Uaul, III Sut igl Uaul e VII Engiadin'Ota-Bregaglia-Poschiavo-Sursès lavuran dapi in tschert temp represchentants da diversas plaivs / corporaziuns vi da models da collavuraziun pussaivels.

En las gruppas da lavur colloquialas duain esser represchentads las suprastanzas da la plaiv/corporaziun ed ils reverendas. Incumbensas concretas per mauns da las gruppas da lavur èn utilas. Ils colloquis defineschan l'incumbensa. Questa po/sa s'orientar vi las suandantas dumondas:

- Tge lezias pon/san vegnir schliadas regionalmain e / u sur las plaivs/corporaziuns ora?
- Cun tge activitads levgeschan las suprastanzas da la plaivs ils/las reverendas? Pon/san tals levgiaments vegnir schlargiats?
- Da quai spiertas en las plaivs, che n'èn betg pli dumandadas suffizientamain?
- Tge lavurs voluntarias dat igl gia en las plaivs?
- Tge vegn giavischà supplementariamain dals voluntaris e da las plaivs?
- Nua èn plazzas a temp parzial necessarias e giavischadas?
- È quai pussaivel d'organisar colloquialmain, regionalmain u en en vischinanza remplazzaments per cults divins e per vacanzas?
- Tge projects regiunals dat igl gia? Èn ulterius giavischads? (Scolaziun da creschids, occurenzas da las plaivs, occurenzas per seniors e talas per giuvenils, lavur cun/da geniturs ed auter pli)
- È igl pussaivel da far diever da spiertas cuminaivlas da plir(a)s reverendas vaschin(a)s per l'instrucziuns da preparands e confirmands?

Il Cussegl da baselgia parta da l'idea, che gruppas da lavur existentas e novas dettian rapport per mauns dal colloqui da primavaira. Quests rapports èn d'integrar u d'aggiuntar al protocol colloquial. Aggiunt a la proxima publicaziun vegnan copias da tut ils rapports tramess a tut ils colloquis. Quests rapports servan sco bursa d'ideas e sco infurmaziun.

Igl è era pussaivel, che singuls colloquis prendian tut ina autra via. Perquai che igl exista en differents colloquis divers basegns d'agir, ston ils colloquis determinar sez il proceder adattà per quels.

2. Reglament per la cumissiun sinodala da personal

Punct da pertenza

L'urden da gestiun decretà da la sinoda ils 1. da fanadur/lügl 2002 di en l'art. 30: "Per pudair accumplir seis dovairs tenor la constituziun, incumbensescha la sinoda tenor basegn cumissiuns. Latiers appartegnan en spezial la cumissiun d'ediziuns per il «Bündner Kirchenbote» ed ina cumissiun da personal. Lur lezias vegnan fixadas da la sinoda en in reglament separà."

In gruppa da lavur elegida ils 1. da fanadur/lügl 2002 a la sinoda a Haldenstein ha elavurà in sboz per in tal reglament, ch'ella ha suttamess per in emprema consultaziun a la sinoda 2003 a Sta. Maria.

Formalità

Il reglament per la cumissiun sinodala da persunal vegn bain decretà da la sinoda. Perquai che igl sa tracta d'in decret da la Baselia chantunala, ston ils colloquis prender posiziun (guarda Constituziun art. 21 punct 2). Alura po/sa il Cussegl da baselia preschentar la tractanda a la sinoda 2004 a Filisur per finir da tractar quella.

Ponderaziuns dal Cussegl da baselia

La cumissiun sinodala da persunal survegn sia incumbensa da la sinoda. Il Cussegl da baselia ha sulettamain d'examinar, sche il reglament da la cumissiun correspunda a las leschas surordinadas. In'expertisa dal cusgliader da dretg dal Cussegl da baselia, dr. iur. Pierluigi Schaad, constatescha: "La lezia da l'accompagnar nu sa resulta dal dretg da sorveglianza suprema da la sinoda. Quella po/sa star en contradicziun cun la lezia da la suprastanza da la plaiv tenor art. 13 al. 2 cifer. 4 da la consituziun da baselia a regard il sustegn dals/da las reverendas en lur lavur e dals colloquis tenor art. 21 al. 2 cifer. 5 da la consituziun da baselia davart l'assistenza tar la sorveglianza concernet la maniera da manar l'uffizi dals/da las reverendas."

La discussiun a la sinoda 2003 a Sta. Maria ha mussà differentas opiniuns tranter ils/las sinodal(a)s concernet la lezias da la cumissiun da persunal. Surtut sa tractava quai da la dumonda,

- sche la cumissiun da persunal lavuria exclusivamain en incumbensa dal decanat, u
- sche quella possia u stoppia vegnir activa sin giavisch da singul(a)s sinodal(a)s.

Perquai che l'expertisa da dr. Pierluigi Schaad inditgescha il segund punct sco cuntradicziun pussaivla a l'incumbensa constituzunala dal Cussegl da baselgia, dals colloquis e dal cussegl da la plaiv, sche ha il Cussegl da baselgia fatg elavurar a dr. iur. Andrea Brüesch ina segunda expertisa davart la medemma dumonda.

Questa expertisa vegn a la conclusiun: "Entaifer/infra l'art. 24 cifr. 6. da la Constituziun da baselgia po/sa la cumissiun sinodala da persunal sco survegliadra suprema sinodala davart il manar l'uffizi dals/da las reverendas star a disposiziun... per giavischs da sinodal(a)s concernet la professiun. Perquai che igl sa tracta tar la sinoda plitost d'in organ da natira religiusa-teologica, sche vegnan ils giavischs dals/da las sinodal(a)s bain surtut a sa concentrar sin dumondas religiusas e persunalas en connex cun lur lavur professiunala e per exempel main sin dumondas davart il salari, il pensum d'instrucziun etc.".

Il Cussegl da baselgia concluda or da las duas expertisas, che la lavur da la cumissiun da persunal vegnia fatga tant en incumbensa dal decanat sco era sin giavisch da sinodal(a)s. Sinodal(a)s pon/san sa drizzar davart dumondas religiusas e persunalas en connex cun lur lavur professiunala a la cumissiun da persunal.

Proposta dal Cussegl da baselgia

Il Cussegl da baselgia supplitga ils colloquis da prender posiziun areguard il sboz preschent dal reglament per la cumissiun sinodala da persunal. El propona als colloquis, d'approvar il reglament.

Ulteriur proceder

Suenter l'evaluaziun da las posiziuns dals colloquis vegn il Cussegl da baselgia a suttametter il reglament davart la cumissiun sinodala da persunal a la sinoda per ina deliberaziun finala.

Reglament per la cumissiun sinodala da persunal

decretada da la sinoda a Filisur ils

art. 1

¹ La cumissiun da persunal exista da tschintg commembers. La sinoda elegia quatter commembers. Il decanat deleghescha en la cumissiun in commember ord ses ravugl.

Elezziun e cumposiziun

² La cumissiun sa constituescha sasezza.

art. 2

¹ La cumissiun cusseglia la sinoda en sia lezia sco survegliadra suprema da l'activitad uffiziala dals/da las reverendas. ¹ Latiers accompogna ella sinodal(a)s sin lur giavisch en dumondas persunalas da lur activitad professiunala.

lezias

² Per incumbensa dal decanat e per mauns da la sinoda prepara ella censuras, suspensiuns ed exclusiuns. ²

³ Tar l'accompagnament da sinodal(a)s po/sa la cumissiun en convegnoientscha cun il decanat consultar ina persuna ordaifer. Ella sclerescha la finanziaziun en quest connex cun il Cussegl da baselgia.

⁴ Per la cussegliaziun d'incumbensas spezialas sa conferescha la cumissiun via decanat cun il Cussegl da baselgia.

¹ CB art. 24,6

² CB art. 24,6

⁵ Da sia lavur rapportescha la cumissiun a la sinoda en la sesida a portas serradas.

art. 3

sedutas ed indemnisa-ziun

¹ La sedutas vegnan convocadas sin invid dal/da la president(a) da la cumissiun. Igl vegn fatg in protocol.

² Sedutas e delegaziuns vegnan indemnizadas tenor il reglament per indemnisasiuns da commembers da cumissiuns da la Baseldgia chantunala e da delegaziuns.

art. 4

entrada en vigur

Quest reglament va en vigur ils

II. Rapports colloquials

3. Scolaziun da perfecziunament da las collavuraturas e dals collavuratur ecclesiastics

Tenor art. 2 dals reglaments davart l'organisaziun dals colloquis è la scolaziun da perfecziunament da las collavuraturas e dals collavuratur ecclesiastics (consistoris, reverendas, collavuraturas e collavuratur social-diaconics, catehets,-tas, gidanters,-tras per la scola da dumengias) ina incumbensa dals colloquis.

Il Cussegl da baselgia spetga il rapport cun las indicaziuns precisas davart referents,-tas e temas, davart las conferenzas pasturalas salvadas dapi il colloqui d'atun 2002, davart retratgas, dietas sco er eventualmain ulteriuras occurenzas a favur da la scolaziun da perfecziunament dals reverendas e d'auters collavuratur e collavuraturas. D'annunziar èn er occurenzas, che èn vegnidas organisadas comunablmain cun in auter colloqui.

Quests rapports servan sco bursa d'ideas per auters colloquis.

4. Instrucziun da religiun 2003/2004

Suenter che ils colloquis da primavaira han prendì per mauns l'organisaziun da l'instrucziun da religiun da l'onn scolastic current, duai il colloqui d'atun dar la survista da l'instrucziun da religiun dal territori colloquial. Ils incumbensads per dumondas d'instrucziun preschantan a la radunanza colloquiala ina recapitulaziun dals rapports entrads e fan ina analisa da quels. Questa recapitulaziun duai esser ina survista da tut l'instrucziun da religiun en il territori colloquial. Ella serva sco basa per in discurs davart divergenzas eventualas cun ils uraris da la scola populara dal Girschun.

Cun agid da la survista colloquiala ston eventualmain era vegnir discutadas e da decididas las mesiras necessarias, per garantir tenor lescha l'instrucziun da religiun per l'onn current en tut las plaivs.

Il Cussegl da baselgia fa attent als uraris publitgads dal Departamaint d'educaziun, nua che igl èn previsas duas uras l'emna religiun per tut las classas. En cunvegnientscha cun il Cussegl da baselgia è en cas giustifitgads pussaivel sco excepziun ina reducziun da l'instrucziun da religiun ad ina ura l'emna. Ils cussegls da scola locals ed il Departamaint d'educaziun ston vegnir orientads en scrit davart las excepziuns stipuladas. (Conclus da la regenza dals 17 da mars 1999).

En il reglament per l'instrucziun da religiun a la scola populara (247) stà scrit: «En la terza classa dal stgalim superiur è pussaivel in reducziun ad ina ura l'emna.» Ina tala excepziun è medemamain mo/be pussaivla en cunvegnientscha cun il Cussegl da baselgia.

Il Cussegl da baselgia supplitgescha ils colloquis d'intimar las raspadas e da gidar a questas, per che ils reglaments en vigur vegnan observads en tut las classas.

5. Instrucziun da confirmands,-das; lavor ecclesiastica per ils uffants e la giuventetgna

IL Cussegl da baselgia supplitgescha las plaivs da rapportar al colloqui, co che instrucziun da preparands e confirmands è organisada durant l'onn da scola current. Ils incumbensads colloquials per l'instrucziun da religiun ston vegnir infurmads davart problems en connex cun l'instrucziun ecclesiastica.

Eventualas difficultads vegnan ils incumbensads a discutir cun la cumissiun d'in-strucziun e cun il post da cussegliaziun per dumondas d'instruc-ziun da religiun.

Ils represchentants e las represchentantas da las plaivs vegnan supplichads da rapportar davart la lavur cun uffants e giuvenils. Quests rapports a bucca èn da resumar en il protocol colloquial. Uschia vegn i ad esser pussaivel, da far in inventari or dals protocols.

6. Visitaziuns d'archiv

Las visitaziuns extraordinarias dals archivs tar midadas da perditgant,-a vegnan fatgas dapì l'atun 1991 dad in commember da la cummissiun d'archiv. Il Cussegl da baselgia supplitgescha a las suprastanzas dals colloquis da dar part al president da la cummissiun d'archiv, a rev. Hans Luzius Marx, Giacomettistrasse 28, 7000 Cuir (tel. 284 89 43) **avant** la partenza d'in(a) preditgant(a) u d'in(a) provisur(a). Quest arranschescha la visitaziun.

Il rapport da la visitaziun va cun dus exemplars al colloqui pertutgant. Il Cussegl da baselgia As supplitgescha da trametter il rapport da las visitaziuns d'archivs extraordinarias fatgas davent da l'atun 2002.

7. Rapports dals peditgants laics, da las peditgantas laicas

Ils colloquis cumpetents han da dumandar in rapport davart las activitads da peditgants laics/preditgantas laicas per l'onn

2002/2003, tenor art. 7 cifra 6 dal reglament davart la legitima-ziun per servetschs pastorals.

Sche in rapport dà chaschun per remartgas specificas, alur(a) supplitgescha il Cussegl da baselgia d'annotar quai en il protocol. Medemamain sto vegnir annotà en il protocol, sche in,-a predigtant,-a laic,-a vul sa retrair dal servetsch.

8. Conferenzas tranter il Cussegl da baselgia e commembers,-bras da las suprastanzas da las plaivs.

Cun quai che l'eco dal las conferenzas fin ussa era bun, envida il Cussegl da baselgia er il proxim onn ad ina tala conferenza cun commembers,-bras da las suprastanzas da las plaivs, quai en tut ils colloquis. Questas conferenzas vulan promover il contact direct cun il Cussegl da baselgia e cun suprastants,-tas d'autras plaivs. Tut ils commembers e tut las commembras da las plaivs èn envidads. Igl è impurtant, che tut las plaivs sajan repeschentadas a questas conferenzas.

Il Cussegl da baselgia as supplitgescha d'al communitgar via protocol, las indicaziuns suandantas, per che quel sappia/possia spe-dir las invitaziuns ad uras.

- **data** (duas propostas)
- **ura**
- **in tge lieu**
- **in tge local**
- **giavischs davart tematicas e propostas**

Il Cussegl da baselgia è interessà da s'occupar da temas / tematicas, che duain vegnir discutads en questas conferenzas. Ils rapreschentants e las rapreschentantas da las plaivs duain procurar, che quests temas sajan enconuschents en las suprastanzas da las plaivs, resp. che il Cussegl da baselgia vegnia orientà davart ils temas giavischads da las suprastanzas dal las plaivs. En mintga colloqui è ina persuna incumbensada cun l'organisaziun dalas scuntradas.

9. Propostas da cudeschs

Ils colloquials pon/san inoltrar propostas da cudeschs per la biblioteca pastorala evangelica via protocol a l'actuariat dal Cussegl da baselgia.

10. Novas propostas

Il Cussegl da baselgia supplitgescha las actuaras, ils actuars dals colloquis da nudar dapersai e cun resultat exact da la votaziun en il protocol **las propostas per novas tractandas** surdadas da la radunanza colloquiala al Cussegl da baselgia per vegnir tractandadas là (tenor art. 21 cifra 3 da la Constituziun da baselgia).

En il protocol duai sa mussar cleramain, sche i sa tracta d'ina proposta dal colloqui tenor art. 21 da l'Urden da gestiun dal Cussegl da baselgia u d'ina proposta d'ina singula persuna tenor art. 23 dal medem urden.

Las propostas dals colloquis pertutgant las tractandas publicadas dal Cussegl da baselgia n'èn betg d'enumerar sut questa cifra.

11. Fundaziun commemorativa Anton Cadonau; elecziuns

Anterior cusseglier federal dr. Felix Calonder, executur dal testament dad Anton Cadonau, disponeva anc suenter pajament da tut ils legats d'ina summa restanta dal relasch. El ha insituì la Fundaziun commemorativa Anton Cadonau cun la suandanta ordinaziun:

"Jau impund da quella summa Fr. 100'000.– per metter ad ir ina fundaziun a favur dal pievel evangelic grischun, che vegn ad esser per adina ina regurdanza onuraivla al grond bainfattur Anton Cadonau."

Quests plets stattan al cumenzament dals statuts da la fundaziun. Il emprems statuts da la fundaziun dals 18 da mars 1931 cuntegnan l'intent d'utilisaziun:

La fundaziun duai sco intituziun permanenta da la baselgia evangelica dar sustegn ed agid e sustegnair uschia a sdasdar, mantegnair e fortifitgar la cretta e la vita evangelica en il Chantun Grischun. Per quest intent metta ella a disposiziun ses meds, per

- 1. accordar a plaivs deblas da finanzas contribuziuns a favur da lur incumbensas ecclesiasticas;*
- 2. pussibilitar il servetsch ecclesiastic a quels cuncristians evangelics, che stuessan uschiglio desister da quel;*
- 3. sustegnair u per sez fundar ovras evangelicas ed instituziuns da tut gener, che paran necessarias u giavischablas per tut la Baslegia chantunala evangelica u per singulas parts dal Chantun Grischun u per singuls circuls da la populaziun evangelica.*

Il cussegl da la fundaziun ha l'incumbensa da decider mintga onn davart la surdada dals tschains/fits da la fundaziun. Dapi/daspö che il chapital inicial da Fr. 100'000.– s'ha augmentà a Fr. 400'000.–, vegn tut il tschains/fit dat sco dun.

Il Cussegl da baselgia prenda encunter dumondas da plaivs u ovras e fa ina proposta al cussegl da la fundaziun co distribuir ils daners. Ils commembers dal cussegl da fundaziun vegnan elegids per ina durada d'uffizi da 6 onns. Il cussegl da fundaziun sa scuntra l'emprem onn d'uffizi ad ina seduta dal cussegl da la fundaziun. Ils proxims tschintg onns prenda el sias decisiuns sin la via circulara. Sulettamain sche tractandas specialas pretendan quai, organischescha il cussegl da fundaziun sedutas supplementaras.

Colloquial(a)s, che sa laschan eleger en il cussegl da fundaziun, surpiglian pia relativamain in uffizi facil ed impudan pauc temp.

Il cussegl da la fundaziun sa cumpona:

- dal president dal Cussegl da baselgia
- da trais persunas dal Cussegl grond evangelic
- da trais persunas sinodales
- d'ina persuna da mintga colloqui
- da l'administratur da la fundaziun
- da l'actuar da la fundaziun

Il Cussegl da baselgia supplitgescha ils colloquis da confermar u d'eleger ses delegà per la Fundaziun commemorativa Anton Candonau. Il temp d'uffizi dura dal 2003 al 2008. La glista suandanta mussa la cumposiziun dal cussegl da la fundaziun durant il temp d'uffizi 1997 fin 2002. La medemma persuna po/sa puspe vegnir elegida. Quella nu dastga represchentar dus gremis.

**Cumposiziun dal cussegl da la fundaziun per la perioda
d'uffizi 1997/2002 cun ils gremis che l'elegian**

president	Toni Schneider, pres. dal Cussegl da baselgia	
ex officio		
Cussegl grond evangelic	Lorenz Beck, Langwies Dr. Urs Meisser, Monstein Fred Schütz, Cuir	
sinoda	Pfr. Luzi Battaglia, Andeer Pfr. Vincens Bertogg, Vorz Pfr. Rolf Frei, Aschera	
colloquis	Walter Risch, Vuorz	I
	Markus Grischott, Ziran	II
	Anton Tscharner, Almen	III
	Christine Bucher, Cuir	IV
	Marianne Wenger, Igis	V
	Armin Gredig, Churwalda	VI
	Irma Mathys, La Punt	VII
	Jonpeider Strimer, Ardez	VIII
	Urs Hardegger, Seewis	IX
	Myrta Conrad, Stuls	X
administratur ex officio	Pfr. Jost Keller, Quästor der Synode	
actuar ex officio	Pfr. Giov. Caduff, Kirchenratsactuar	

III. Communicaziuns

12. Resumaziun dals resultats dals colloquis da primavera

Per infurmar tut las colloquialas e tut ils colloquials vegn preschentà ina resumaziun dals protocols dal davos/ultim colloqui resguardond oravant las tractandas.

Revisiun dal "Reglament davart l'engaschament da collavuratur(a)s diaconic(a)s" (261) e da l'art. 25 e 31 dal "Reglament davart la structura e la vita da la plaiv/corporaziun" (210)

In colloqui nun entra en materia. In colloqui nu fa naginas agiuntas, e trais proponan mintgin ina proposta da midaziun davart la redacziun ed il cuntegn. Tut en tut approveschan nov colloquis il reglament.

La pussaivladad da surpigliar singulas funcziuns u remplazzaments pastorals temporars tras collavuratur(a)s social-diaconics cun scolaziun teologica duai vegnir reglà en il reglament 261 e na en il reglament 910. "Scolaziun teologica" manegia almain 450 lecziuns da lavur teologica-ecclesiastica, sco che i prescriva la Conferenza dal diaconat en las pretensiuns minimalas davart la scolaziun social-diaconica.

La sinoda 2003 a Sta. Maria ha approvà il reglament repassà cun 67 encunter 0 vuschs.

Nova versiun dal cocordat da scolaziun

Pervi da motivs formals è necessaria l'approvaziun expressiva tras las legislativas. Perquai è ì quest sboz als colloquis sin la via normala da consultaziun. Il sboz po/sa be vegnir acceptà u refusà sulettamain sco document entir.

En tut ils diesch colloquis vegn la proposta "per gronda part" acceptada:

- En 6 colloquis senza cuntravuschs (I, II, III, V, VI,X).
- En 2 colloquis mintga giada cun ina cuntravusch (IV, VII).
- En 2 colloquis vegn, tenor il protocols, la proposta acceptada cun gronda maioritad.
- En in colloqui dat quai bain 0 cuntravuschs, ma 14 abstenziuns e 20 approvaziuns.
- Il colloqui II Schons-Avers-Rheinwald-Moesa fa la proposta da da prolungar la scolaziun practica per dus onns.
- Il colloqui IV Cuir propona ina nova versiun dal concept davart la scolaziun supplementara.

La sinoda approvescha la proposta dal Cussegl da baselgia cun 57 encunter 1 vusch.

Revisiun dal reglament davart l'indemnisaziun dals commembers / dal las commembras dal Cussegl da baselgia e da la cumissiun da recurs (631)

- Ils colloquis I e VI refuseschan ina revisiun per motivs da spargn, il colloqui Schanfigg-Churwalden dentant be cun ina differenza dad ina vusch.

- Il colloqui Schons-Avers-Rheinwald-Moesa refusescha ina discussiun per motivs da spargn e nu sa fatschenta insomma na da la tractanda.
- Ils auters set colloquis approveschan per gronda part e per part senza opposiziun.
- Il colloqui Tavo-Alvra ha dubis, perquai che il Cussegl da baselgia pudess esser surchargià cun lavur. Propostas per eliminar quellas circumstanzas duain vegnir discussiunadas a la sinoda.

La sinoda aprovescha la proposta dal Cussegl da baselgia cun 36 encunter 13 vuschs.

Revisiun dal reglament davart l'indemnisaziun dals members dal Cussegl grond evangelic (531)

- Ils colloquis I e VI refuseschan la revisiun dal reglament 531, il colloqui Schanfigg-Churwalden cun 10 gea encunter 11 na.
- Il colloqui Schons-Avers-Rheinwald-Moesa nun entra en materia per motvs da spargn.
- Il colloqui Sut igl uaul va d'accord cun la revisiun, premiss che l'augment da la schurnada vegna fixà a Fr. 200.–.
- Tschels sis colloquis approveschan il reglament per part senza opposiziun.

La sinoda approvescha la proposta dal Cussegl da baselgia cun 27 encunter 3 vuschs.

Revisiun dal reglament davart l'indemnisaziun dals comembers da cumissiuns da la baselgia chantunala e da delegaziuns (821)

- Ils colloquis I e VI refuseschan in revisiun per motivs da spargn, Il colloqui Schanfigg-Churwalden puspè cun ina differenza da sulettamain ina vusch.
- Il colloqui Schons-Avers-Rheinwald-Moesa refusescha da discutir per motivs da spargn e nu s'occupescha da la revisiun.
- Tschels set colloquis approveschan la proposta, quai per gronda part e per part senza opposiziun.

La sinoda approvescha la proposta dal Cussegl da baselgia cun 35 encunter 10 vuschs.

13. Infurmaziun davart il stadi da la nova structuraziun da las pravendas e plaivs

Il Cussegl da baselgia infurmescha en quest lieu davart las discussiuns durant la sinoda ed en il Cussegl grond evangelic concernent la nova structuraziun da las pravendas.

Il Cussegl da baselgia ha terminà la structuraziun da las pravendas il matg 2003 ed ha resumà il resultat cun argumentaziuns detagliadas en il "quadern verd". Tut ils gremiums ecclesiastics e tut ils/las collaboratur(a)s han survegnì questa infurmaziun avant la seduta da primavaira dal Cussegl grond evangelic dals 4 zercladur.

L'inventarisaziun mussa la grondezza actuala da la pravendas. Cun quai è dada ina premissa essenziala per midaments da struttura. Questa lavur po/sa ussa vegnir realisada fin la fin da l'onn

2007, senza che contracts da lavur existents stuessan vegnir midads durant quest temp.

Il Cussegl da baselgia ha prendì encunter diversas ideas criticas en scrit ed a bucca. In pèr da quellas vegnan qua discutadas.

Il Cussegl da baselgia ha manà tras memia spert la classificaziun da las prevendas ed uschia dat memia pauc temp als pertuchads, da s'occupar da la nova situaziun.

Il Cussegl da baselgia ha fatg la classificaziun da las prevendas entaifer/infra in onn suenter avair rendì enconuschent ils criteris. Il Cussegl da baselgia ha vulì far uschè curta sco pussaivla la fasa da malsegirezza spetgada. Circa 15 plaivs eran vi dal tschertgar in(a) reverenda e han giavischà da pudair survegnir pli spert pussaivel infurmaziuns precisas per il nov engaschament.

Il Cussegl da baselgia ha fixà en atgna cumpetenzza ils criteris per ina prevenda da 100% ed uschia betg dà la pussaivladad als/a las sinodal(a)s ed als/a las represchentant(a)s da las plaivs d'avair vusch en chapitel.

L'onn 2001, cura che tut la lavur ha cumenzà, valeva l'art. 5 da l'urden da salarisaziun (811), che surdà al Cussegl da Baselia questa incumbensa. Durant la revisiun da l'urden da salarisaziun è ils 6 da november 2002 vegnì fatg la proposta en il Cussegl grond evangelic: "Ils princips per ils criteris da classificaziun da las prevendas definescha il Cussegl grond evangelic". Questa proposta è vegnida refusada en encunuschiantscha dals criteris dal Cussegl da baselgia, quai cun 44 encunter 33 vuschs. Uschia ha il Cussegl da baselgia gieù l'incumbensa da fixar ils criteris.

*Il Cussegl da baselgia n'ha betg comunitgà bain ed uschia pers
bler buna veglia davart da las plaivs.*

Malavita ha cumenzà tut la communicaziun la primavaira 2001 sin
basa d'ina infurmaziun da l'uffizi d'impostas/taglias chantunal cun
la communicaziun, che la Baselgia grischuna stoppia spargnar.
Stgars in onn pli tard s'ha quai mussà, che quai nu turna. Igl nun
è quasi pli reussì da curreger l'impressiun da stuair spargnar.

*Il Cussegl da baselgia nun ha respundì a dumondas concretas u
na concretamain avunda ed uschia promovì ina tscherta malsegi-
rezza.*

Ils petents vulan savens avair dal Cussegl da baselgia empermi-
schuns per lur situaziun speziala. En ils plirs cas nun ha il Cussegl
da baselgia pudì far auter che spetgar cun la reposta, fin che la
classificaziun da las prevendas è stada terminada. Quai n'è savens
betg vegnì chapì.

*Il Cussegl da baselgia ha bain tadlà ils quitads/pissers da singulas
plaivs e cuminanzas da pastoraziun ma na propi registrà ed u-
schia promovì il sentiment, che las discussiuns sajan exercizis d'a-
libi.*

Pervi dal manco da persunal n'ha il Cussegl da baselgia malavita
betg pudì rapportar - suenter tut las discussiuns e repostas en scrit
- co che'l ha integrà en sia ulteriura lavur las ponderaziuns pre-
schentadas. Quai ha pudì dar l'impressiun, ch'el haja ignorà tut.
Quai n'è betg uschia. Tut las objecziuns èn vegnidas discutadas,
ed in pèr èn vegnidas integradas en la lavur ulteriura.

Il Cussegl da baselgia avess stuì concepir ed interpretar blier dapli ils criteris a favur da las prevendas pintgas.

Il Cussegl da baselgia ha stuì far ina classificaziun da las prevendas senza custs supplementars. Cun questa premissa nu fuss quai giustificabel da dar a las pintgas prevendas dapli impurtanza co a las grondas.

Il Cussegl da baselgia è da l'opiniun, che il "quadern verd" fet-schia visibla la situaziun reala e ch'el saja uschia ina basa da lavur per ils proxims onns. Che midaments cuntagnan ristgs, quai sa il Cussegl da baselgia, ma era, che la stagnaziun savess esser in pli grond ristg. Perquai sto ins guardar vers l'avegnir e prender per mauns las lezias.

Davart la classificaziun da trais plaivs è - al mument che questa comunicaziun va en stampa - ina decisiun da la cumissiun da recurs anc pendent.

Da duas plaivs n'aveva il Cussegl da baselgia - al mument che il "quadern verd" è vegnì stampà - betg las cifras correctas da la populaziun. Perquai è vegnì fatg ina correctura da mintga giada 5% dapli tar las prevendas da Glion e Scharans.

14. Ecumena, missiun e svilup (EMS)

Il post per ecumena, missiun e svilup è ina **punt** da nus vi tar cristians insanua sin il mund. Questa punt tegna sulettamain, sche mintga pilaster è francà bain. In da quests pilaster èn ils incumbensads da l'EMS da las suprastanzas da las plaiv/consistoris. Las infurmaziuns necessarias ed agid po/sa dar il post per EMS.

Ina **basa d'infurmaziun** impurtanta è la **dieta dals 15 november** "Ecumena, missiun e svilup – la fanestra envers il mund". Rev. Franz Schüle, secretari central dal HEKS, e Christine Luginbühl, manadra dal post EMS, informeschan davart lur lavur.

Dapi/daspö ils 17 zercladur 2003 n'èn **HEKS e BFA** betg pli duas societads mabain **fundaziuns**. Quai è vegnì decis a la radunanza da delegads da l'Associaziun da las baselgias evangelicas svizras.

L'**acziun "paun per tuts"** durant il temp da la Passiun 2004 è intitulada "Segirar la basa da viver".

Dunnas da l'America latina, che èn en Germania en praschun per vi da cuntrabanda da drogas, han fatg da cuminanza ina nov **ponn da fom**.

Max Havelaar, in num, che ins po/sa leger sin pachets da café, té, zutger, etc., sta per **commerzi fair** ed ha fatg in fitg bun svilup. Il commerzi fair vegn prendì serius dals grossists. La Svizra sta en Europa a la testa areguard "Fair Trade".

In **Bossey** sa scuntran teolog(a)s da tut il mund, per studegiar ecumena. La fin d'emna dals **1. d'Advent** (29/30 november) vulessan ils students e las studentas far ina viseta a plaivs. Sche vus vulais en questa maniera vegnir en contact cun cristians d'in pajais lontan, sche s'annunziai per plaschair fin la fin da settember tar il post EMS.

Enconuschais vus **missiun 21** cun sedia a la Missionsstrasse 21 a Basilea? En la gronda chasa ospitaivla lavuran persunas iniziativas perla missiun en il senn dad oz. En la butia annexa pudais/savais vus per exempel comprar instruments da musica da Camerun u postar d'in catalog. La musica è in element che collia cristians da differentas culturas. En il cudesch da chant **Thuma Mina** chattais vus chanzuns da baselgia da bunamain/bod tut ils pajais.

Da nos **project da Tschuncaisma** da la Transcarpazia poss/sa jau rapportar emprems "success". En l'oricultura da verdura dal center diaconic funcziunescha uss(a) in nova pumpa d'aua. L'aua curra tras bishens novs, e la segunda serra è cuvernada cun plastic nov

In giavisch: Controllai, tgi che survegn posta cun si "Informell", "Auftrag", "Handeln" en vossa plaiv. Annunziai per plaschair al post tals "faus" adressants. I po/sa era esser, che insatgi nu survegn ensomma naginas infurmaziuns, cumbain che el u ella basegnan talas. Era questas adressas pudais/savais vus communi-tgar al post.

Il post EMS stat a vossa disposiziun, tar dumondas davart donaziuns, collectas, acziuns etc. Mancan a vus ideas per l'instrucziun da religiun u per il cult divin, po/sa il post gidar a vus. Tel./Fax 353 35 22, email: c.lugin@bluewin.ch.

15. Giubileums

Il Cussegl da baselgia supplitgescha las suprastanzas dals colloquis e da las plaivs da communitgar eventuels giubileums da servetsch d'impiegads ecclesiastics e da collavuratur,-turas voluntaris. Questa communicaziun sa/po vegnir notada en il protocol colloquial u vegnir communitgada da tut temp a l'actuar dal Cussegl da baselgia, a Giovanni Caduff, Loëstrasse 60, 7000 Cuir. Giubilar,-aras survegnan sper la renconuschientscha da la plaiv u dal colloqui ina brev/charta d'engraziament dal Cussegl da baselgia.

Igl è indispensabel, che la communicaziun al Cussegl da baselgia cuntegna ils numms cumplets e las adressas precisas da giubilar,-aras.

Plinavant sto vegnir descrit en in pèr construcziuns, per tge funcziun e per tge anzianitad che ensatgi vegn onurà. Il num senza commentar en il protocol colloquial nu basta betg.

16. Spediziun dals protocols colloquials

La seduta dal Cussegl da baselgia, nua che ils protocols dals colloquis vegnan evaluads per pudair preschantar ils resultats a la sinoda, ha lieu ils 30/31 d'october.

Ils protocol colloquials ston vegnir tramess fin ils **30 da settember 2003** a l'actuar dal Cussegl da baselgia, Giovanni Caduff, Loëstrasse 60, 7000 Cuir.

Preavis

Ils protocols dals colloquis da primavaira 2004 èn d'inoltrar fin ils **30 d'avrigl 2004**.

17. Termins dals colloquis d'atun 2004

Colloqui	I	Ob dem Wald	10 da settember
	II	Schams-Avers-Rheinwald-Moesa	10 da settember
	III	Nid dem Wald	3 da settember
	IV	Chur	22 da settember
	V	Herrschaft-Fünf Dörfer	17 da settember
	VI	Schanfigg-Churwalden	17 da settember
	VII	Engiadin'Ota-Bregaglia-Poschiavo-Sursès	4 da settember
	VIII	Engiadina Bassa-Val Müstair	3 da settember
	IX	Prättigau	3 da settember
	X	Davos-Albula	3 da settember

18. Termins da las sessiuns dal Cussegl grond evangelic 2001/2002

- Mesemna, ils 12 da november 2003
- Mesemna, ils 2 da zercladur/gün 2004
- Mesemna, ils 10 da november 2004

19. Termins dals colloquis da primavaira 2004

Nus supplitgain ils actuars, las actuaras, da notar en il protocol ils termins dals colloquis da primavaira 2003.

20. Lia d'agid protestanta

Il proxim onn è la Lia d'agid 160 onns veglia. Durant zu quest onns è questa lia il pli vegnida manada da persunalitads or da la baselgia evangelica. Sia activitad dess ina lunga glista. Jau poss/sa dentant oz far attent al rapport "150 Jahre Hilfsverein" da l'onn 1994, che è avant maun tar tut las prevendas evangelicas dal Grischun.

Questa lia grischuna è er(a) commembra da l'Associazion svizra da las lia d'agid protestantas. Questa commembranza ha gidà, che bleras plaivs en nossas regiuns da diaspora han pudì vegnir sustegnidas cun bels imports da la collecta da la refurma e che lur projects da construcziun han pudì vegnir realisads (Tgazes, Mustér, Grono, Savognin, etc.).

1983 èn vegnidas surlavuradas e renovadas a la sinoda ils statuts vegls dal 1947. Quests statuts din, che sulettamain plaivs evangelicas possian esser commembras da la Lia d'agid e restrenschan l'operusitad sin ils territoris da diaspora (Puschlav-Valtelina, Surmir, Misauc, Surselva). Pervi da la maschaida da la populaziun po/san ozendi sa schlargiar u sa midar quests territoris.

Suenter ventg onns d'in bun svilup economic e d'in individualissem che crescha ad in crescher, badain nus oz adina dapli, che ins enconuscha adina damain la Lia d'agid e sia lavur en bleras da nossas plaivs. Sulettamain la collecta dal fanadur/lügl, che vegn fatga en tut las plaivs a favur da la Lia d'agid, dat a nus in segn da colliaziun.

Ozendi dentant èn bleras pitschnas plaivs en nossas regiuns periferas pauc populadas dependentas d'in sustegn, pel pli, a lunga durada. Entras l'intermediaziun da la suprastanza è quai adina

puspe pussaivel da survegnir per nossas plaivs bels sustegns finansials da plaivs d'auters Chantun.

Nus pensain oz savens, che in agid limità sulettamain per la diaspora nu po/sa pli esser suffizienta. Dapertut en nossas pitschnas vischnancas e fracziuns chattain nus bains culturals ecclesiastics, che èn plaunet en privel. Il onns e decennis futurs vegn ins a stuar impunder blers daners, per pudair mantegnair e restaurar quests bains culturals.

I vegn ad esser necessari, che bleras concretaivlas e blers concretaivels percorschian, che sulettamain ina conresponsabladad cuminaivla possa/sappia en avegnir gidar. Per promover questa enconuschientscha, vegn igl ad esser indispensabel, che la lavur e las lezias da la Lia d'agid vegnian adina puspe fatgas enconuschentas ed er discutadas en las plaivs. La promoziun da reconuschientscha è ozendi fitg difficila, perquai che i rivan en chasa mintgadi per posta dumondas d'agid da las pli differentas organizaziun d'agid. Jau hai ma decis da prender la via directa cun agid da discurs persunals e jau sun era pront, da gidar cun mias forzas, nua che quai vegn giavischè.

Per la Lia d'agid protestanta grischuna

Armin Gredig, president (telefon 081 382 14 10)

21. "buna saira" – projects ecumenics per seniors en il Grischun

"buna saira" è ina concorrenza d'ideas per projects innovativs en las spartas cultura, sanadad, societad ed ambient. Promovì vegn "buna saira" da la Basalgia evangelica e da la Basalgia catolica dal Chantun grischun. Tuttas duas baselgias vulan cun questa

concorrenza dar cuminaivlamain a la populaziun pli veglia la pussaivladad, da furmar lur ambient da maniera activa. Là, nua che ils partecipads vulan sez quai, duain sa sviluppar midaments u meglieraments. La baselgias pussibiliteschan cun questa concurrenza novas scuntradas cun lavurar creativamain vi da projects.

Il dretg da participaziun han dunnas ed umens en il Grischun, che è sur 60 onns. La tscherna dal tema è libra. L'idea d'in project po/sa esser insatge nov, u po/sa era midar u meglierar insatge existent.

Da gudagnar è agids da partenza da totalmain Fr. 70'000.–.

Prender serius las ideas...

Da realisar ina idea d'in project è insatge extraordinari! Ils pli paucs han experienzias areguard il lavurar vi da projects. Perquai vegnan porschidas scuntradas d'infurmaziun regionalas (guarda sutvart), in mussavia per la planisaziun d'in project ed agids da partenza per ils projects tschernids.

...e realisar questas

Annunzia fin ils 15 da november 2003

Il talun d'annunzia po/sa vegnir retratg a las scuntradas d'infurmaziun u tar il post da contact (Caritas Grischun, tel. 081 258 32 58).

Consegna fin ils 31 da december 2003

Mintga idea d'in project vegn inoltrada sco curta descripziun (maximalmain 10 paginas). Il mussavia per formular la curta descripziun po/sa vegnir retratga da l'internet, u a la scuntrada d'infurmaziun u tar il post da contact.

Valutaziun

Il schaner 2004 valutescha ina giuria da spezialists tut ils projects inoltrads. Decisiv è igl, che ils projects èn elavurads uschia, che igl exista la pussaivladad da realisar quest directamain e che quest continueschia independentamain suenter l'agid da partenza. A lunga vista duessan quests servir per il bain da la populaziun pli veglia.

Premiaziun

Tut las participantas ed ils participants vegnan enividades l'auter onn a la premiaziun. Els survegnan ina reconuschienscha per lur idea e san/pon preschentar lur project a la publicitad. La realisaziun dals projects tschernids da la giuria vegnan sustegnids cun totalmain Fr. 70 000.-.

Scuntradas d'infurmaziun per tuts sur 60 onns e per ulterius interessads:

Cuira	15.9.03	15.00 Chasa da la plaiv Brandis
Glion	16.9.03	15.00 Chasa da la plaiv evang.
Tavau-Plaz	17.9.03	15.00 Center da pravenda cat.
Tusan	22.9.03	13.30 Sala da la plaiv catolica
Samedan	23.9.03	15.00 Sala da la plaiv evangelica

Cussegl da baselgia evangelic

Toni Schneider

president

Giovanni Caduff

Aktuar

Chur, im August 2003